

(návrh)

ZÁKON

z ... 2022,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 1 ods. 1 písm. a) sa za slová „v pracovnoprávnom vzťahu“ vkladajú slová „alebo v inom obdobnom vzťahu“.
2. V § 1 ods. 1 písm. c) sa vypúšťajú slová „protispoločenskej činnosti“.
3. V § 1 ods. 3 sa vypúšťajú slová „obchodného tajomstva“.
4. § 1 sa dopĺňa odsekom 4, ktorý znie:

„(4) Ochrana podľa tohto zákona sa poskytuje aj

- a) blízkej osobe oznamovateľa, ktorá bola postihnutá v súvislosti s oznámením,
 - b) fyzickej osobe – podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorú oznamovateľ ovláda, v ktorej má účasť, v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej osoby, alebo pre ktorú vykonáva pracovnú činnosť a táto osoba bola postihnutá v súvislosti s oznámením,
 - c) osobe, ktorá oznamovateľovi poskytla pomoc v súvislosti s oznámením, alebo inej osobe, ktorá bola postihnutá v súvislosti s oznámením, a
 - d) zodpovednej osobe alebo osobe, ktorá sa podieľa na plnení úloh zodpovednej osoby, ktorá bola postihnutá v súvislosti s plnením svojich úloh podľa tohto zákona.“
5. V § 2 písmeno a) znie:
„a) oznamovateľom fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia alebo zamestnávateľovi; za oznamovateľa sa považuje aj fyzická osoba, ktorá v dobrej viere

1. urobí oznámenie a jej pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah sa skončil, ak sa dozvedela informácie o protispoločenskej činnosti počas trvania tohto pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobného vzťahu,
 2. urobí oznámenie a jej pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah ešte nevznikol, ak sa dozvedela informácie o protispoločenskej činnosti počas výberového konania alebo v rámci predzmluvných vzťahov,
 3. urobila oznámenie anonymne a jej totožnosť bola odhalená,
 4. zverejnila informácie počas trvania pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobného vzťahu z dôvodu, že
 - 4a. urobila oznámenie prostredníctvom vnútorného systému preverovania oznámení a nebola oboznámená so stavom preverovania alebo s výsledkom preverenia podľa § 10 ods. 8, alebo neboli prijaté vhodné opatrenia podľa § 10 ods. 8 a následne urobila takéto oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a nebola v primeranej lehote oboznámená so stavom preverovania alebo s výsledkom preverenia,
 - 4b. urobila oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a nebola v primeranej lehote oboznámená so stavom preverovania alebo s výsledkom preverenia,
 - 4c. je dôvodná obava, že protispoločenská činnosť môže predstavovať bezprostredné alebo zjavné ohrozenie verejného záujmu, alebo
 - 4d. je dôvodná obava, že v prípade urobenia oznámenia orgánu príslušnému na prijatie oznámenia by jej hrozil postih alebo vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu hrozí, že orgány na prijatie oznámenia nezabezpečia nestranné a nezávislé preverenie skutočností uvedených v oznámení.“.
6. V § 2 písm. b) sa slová „výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme“ nahrádzajú slovami „pracovnoprávnym vzťahom alebo iným obdobným vzťahom“.
7. V § 2 písm. d) prvý bod znie:
- „1. trestné činy podľa § 168, § 170, § 170b, § 177, § 212, § 213, § 217, § 221, § 226, § 233a, § 237 až 240, § 243, § 243a, § 247, § 247d, § 251a, § 252 až 254, § 261 až 263, § 266 až 268, § 271, § 278a, § 283, § 299a, § 302, § 305, § 326 až 327a, § 328 až 336b, § 336d, § 348 § 352a alebo § 374 Trestného zákona,“.
8. V § 2 písm. d) druhom bode sa slovo „tri“ nahrádza slovom „dva“.
9. V § 2 písm. e) sa slová „obdobný pracovný vzťah“ nahrádzajú slovami „dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru“.
10. V § 2 sa za písmeno e) vkladajú nové písmená f) až i), ktoré znejú:
- „f) iným obdobným vzťahom najmä výkon práv súvisiacich s účasťou, správou alebo riadením v právnickej osobe, činnosť osoby vykonávajúcej funkciu člena orgánu právnickej osoby, činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, výkon práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, odborná prax, absolventská prax, aktivačná činnosť, dobrovoľnícka činnosť,

g) orgánom príslušným na prijatie oznámenia úrad, prokuratúra alebo správny orgán,

h) dotknutou osobou fyzická osoba alebo právnická osoba proti ktorej oznámenie smeruje,“.

Doterajšie písmená f) až h) sa označujú ako písmená i) až k).

11. V § 4 ods. 3 sa slovo „mu“ nahrádza slovami „oznamovateľovi a úradu“.
12. V § 6 ods. 3 sa za slovo „oznamovateľovi“ vkladajú slová „a úradu“.
13. V § 9 ods. 2 sa na konci pripájajú tieto slová: „písm. b)“.
14. V § 9 ods. 3 sa na konci prvej vety pripájajú tieto slová: „alebo ak sa toto oznámenie nedoručovalo, odo dňa kedy nastala skutočnosť podľa odseku 1“.
15. V § 9 ods. 5 sa za slovo „zohľadní“ vkladá slovo „najmä“.
16. V § 9 ods. 8 sa na konci pripája táto veta:
„Ustanovenia tohto paragrafu sa vzťahujú aj na oznamovateľa v inom obdobnom vzťahu, ktorý urobil kvalifikované oznámenie a podal žiadosť o poskytnutie odmeny.“.
17. V § 10 odsek 1 znie:

„(1) Zamestnávateľ, ktorý zamestnáva najmenej 50 zamestnancov, zamestnávateľ, ktorý poskytuje finančné služby, služby v oblasti bezpečnosti dopravy alebo služby v oblasti životného prostredia, a zamestnávateľ, ktorý je orgánom verejnej moci, ktorý zamestnáva najmenej 5 zamestnancov, je povinný určiť organizačnú zložku alebo osobu v rámci svojej organizácie, ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa odsekov 5 až 8 a § 11 ods. 1 (ďalej len „zodpovedná osoba“).“.

18. V § 10 sa dopĺňa nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Na základe zmluvy so zamestnávateľom, môže v zamestnávateľovom mene prijímanie a potvrdenie oznámení vykonávať aj iná osoba, ktorá nie je jeho zamestnancom. Osoba podľa predchádzajúcej vety môže vykonávať aj preverovanie oznámení v mene zamestnávateľa, ktorý nie je orgánom verejnej moci a ktorý zamestnáva menej ako 250 zamestnancov; tým nie je dotknutá povinnosť podľa odseku 1. Zodpovedná osoba musí mať odborné predpoklady na plnenie úloh podľa tohto zákona. V obci a vo vyššom územnom celku je zodpovednou osobou hlavný kontrolór.“.

Doterajšie odseky 2 až 8 sa označujú ako odseky 3 až 9.

19. V § 10 ods. 3 sa slová „odseku 8“ nahrádzajú slovami „odseku 9“ a slová „odsekov 4 až 7“ sa nahrádzajú slovami „odsekov 5 až 8“.
20. V § 10 ods. 4 sa slová „odsekov 4 až 7“ nahrádzajú slovami „odsekov 5 až 8“.

21. V § 10 ods. 5 sa za prvú vetu vkladá nová druhá veta, ktorá znie: „Ak sa oznámenie môže urobiť ústne, oznamovateľ môže požiadať o osobné stretnutie v primeranej lehote.“ a v poslednej vete sa za slová „sprístupniť informácie o“ vkladajú slová „postupoch urobenia oznámenia orgánu príslušnému na prijatie oznámenia, o možnostiach ochrany podľa § 3, § 5 a § 12 a o“.
22. V § 10 ods. 6 sa za prvú vetu vkladá nová druhá veta, ktorá znie: „Zamestnávateľ podľa odseku 1 potvrdí prijatie oznámenia do 7 dní od jeho prijatia.“.
23. V § 10 odseky 7 a 8 znejú:
- „(7) Zamestnávateľ podľa odseku 1 je povinný pri prijímaní, preverovaní a evidencii oznámení zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa a totožnosti dotknutej osoby; na poskytnutie informácie o totožnosti oznamovateľa je potrebný jeho písomný súhlas. Prvou vetou nie je dotknutá povinnosť poskytnúť informácie o totožnosti oznamovateľa a informácie o totožnosti dotknutej osoby na účely trestného konania alebo konania o správnom delikte podľa osobitných predpisov.⁷⁾
- (8) Zamestnávateľ podľa odseku 1 je povinný oznámiť oznamovateľovi výsledok preverenia oznámenia a opatrenia, ak sa prijali na základe preverenia oznámenia, do desiatich dní od preverenia oznámenia. Ak výsledkom preverenia oznámenia je postúpenie veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov, zamestnávateľ podľa odseku 1 je povinný o tejto skutočnosti vopred informovať oznamovateľa; to neplatí ak by informovaním oznamovateľa mohlo byť zmarené prešetrenie oznámenia. Zamestnávateľ podľa odseku 1 je povinný vyžiadať si výsledok vybavenia v rozsahu, ako to umožňuje osobitný predpis a do desiatich dní od doručenia tohto výsledku s ním oboznámiť oznamovateľa.“.
24. V § 10 ods. 9 písm. c) sa za slovo „oznamovateľa“ vkladajú slová „a totožnosti dotknutej osoby“.
25. V § 10 sa odsek 9 dopĺňa písmenami g) a h), ktoré znejú:
- „g) prijímaní opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri preverovaní oznámení a o komunikácii s oznamovateľom vo veci týchto opatrení,
h) prijímaní opatrení proti bráneniu v oznamovaní protispoločenskej činnosti.“.
26. § 10 sa dopĺňa odsekom 10, ktorý znie:
- „(10) Zamestnávateľ podľa odseku 1 je povinný prijať opatrenie voči zamestnancovi, ktorý bráni urobeniu oznámenia alebo vedeniu evidencie oznámení.“.
27. V § 11 ods. 1 úvodnej vete sa vypúšťa slovo „najmenej“.
28. V § 11 ods. 1 písm. b) sa na konci pripájajú tieto slová: „ak nejde o anonymného oznamovateľa,“.

29. V § 12 ods. 7 prvá veta znie: „Úrad bezodkladne pozastaví aj účinnosť pracovnoprávného úkonu urobeného voči oznamovateľovi, ktorý zverejnil informácie o protispoločenskej činnosti z dôvodov podľa § 2 písm a) bodu 4.“.
30. V § 12 ods. 8 sa slová „blízku osobu oznamovateľa, na zodpovednú osobu a na zamestnancov, ktorí sa podieľajú na plnení úloh zodpovednej osoby“ nahrádzajú slovami „osoby podľa § 1 ods. 4“.
31. V § 13 ods. 6 písm. c) druhý bod znie:
- „2. spôsob, akým sa zamestnávateľ alebo dotknutá osoba, správala k oznamovateľovi v čase po podaní oznámenia a“.
32. V § 13 ods. 6 písm. d) sa slovo „zamestnanca“ nahrádza slovom „oznamovateľa“.
33. V § 13 ods. 6 písm. f) sa slová „ods. 8“ nahrádzajú slovami „ods. 9“.
34. V § 13 sa za odsek 13 vkladá nový odsek 14, ktorý znie:
- „(14) Úrad predkladá Európskej komisii každoročne správu za predchádzajúci rok zverejňovanú na svojom webovom sídle, ktorá obsahuje
- a) počet oznámení, ktoré prijali orgány príslušné na prijatie oznámenia,
 - b) počet trestných konaní a konaní o správnom delikte, ktoré sa začali na základe oznámení podľa písmena a) a ich výsledok,
 - c) odhadovanú škodu, ak sa zistila, a sumy navrátené na základe preverovaní, trestných konaní alebo konaní o správnom delikte súvisiace s urobenými oznámeniami.“.
- Doterajšie odseky 14 až 16 sa označujú ako odseky 15 až 17.
35. V § 13 ods. 17 sa slová „odseku 15“ nahrádzajú slovami „odseku 16“.
36. § 13 sa dopĺňa odsekom 18, ktorý znie:
- „(18) Úrad je povinný pri plnení svojich úloh zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa; to neplatí, ak oznamovateľ poskytne písomný súhlas s poskytnutím informácií o jeho totožnosti alebo ak ide o postúpenie oznámenia príslušnému orgánu. Rovnako je úrad povinný zachovávať mlčanlivosť o totožnosti dotknutej osoby do skončenia prešetrenia oznámenia príslušným orgánom; to neplatí, ak ide o postúpenie oznámenia príslušnému orgánu. Pri informovaní verejnosti sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o poskytovaní informácií o trestnom konaní.“.
37. V § 14 ods. 9 sa vypúšťajú slová „Slovenskej republiky“.
38. V § 18 odsek 1 znie:
- „(1) Priestupku sa dopustí ten, kto
- a) hrozí postihom, pokúsi sa o postih alebo postihne oznamovateľa v súvislosti s urobením oznámenia,

- b) poruší povinnosť zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa alebo o totožnosti dotknutej osoby, alebo
- c) sa pokúsi zabrániť alebo bráni urobeniu oznámenia.“.

39. V § 18 ods. 2 sa suma „2 000 eur“ nahrádza sumou „6 000 eur“ a na konci sa pripája táto veta: „Tomu, kto do dvoch rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o spáchaní priestupku spácha priestupok podľa odseku 1 písm. a), b) alebo c) opakovane, môže mu úrad uložiť pokutu do 12 000 eur.“.

40. V § 19 odseky 1 a 2 znejú:

- „(1) Úrad môže uložiť pokutu do 30 000 eur zamestnávateľovi podľa § 10 ods. 1, ktorý
- a) neprijal opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrole plnenia povinností podľa § 10 ods. 8 až 10 alebo § 11, alebo
 - b) nepredložil úradu písomnú správu o opatreniach prijatých na odstránenie zistených nedostatkov⁸⁾ pri plnení povinností podľa § 10 ods. 8 až 10 alebo § 11 a príčin ich vzniku.

(2) Úrad môže uložiť pokutu do 50 000 eur zamestnávateľovi, ktorý nie je orgánom verejnej moci a zamestnáva najmenej 50 zamestnancov a menej ako 250 zamestnancov alebo zamestnávateľovi, ktorý je orgánom verejnej moci a zamestnáva najmenej 5 zamestnancov a menej ako 250 zamestnancov, ktorý porušil niektorú z povinností podľa § 10 ods. 1 až 7.“.

41. V § 19 sa za odsek 2 vkladajú nové odseky 3 až 5, ktoré znejú:

„(3) Úrad môže uložiť pokutu do 100 000 eur zamestnávateľovi, ktorý urobí voči oznamovateľovi pracovnoprávny úkon bez súhlasu úradu, ak sa súhlas vyžaduje, hrozí postihom oznamovateľovi, pokúsi sa o postih alebo postihne oznamovateľa v súvislosti s podaním oznámenia alebo zamestnávateľovi podľa § 10 ods. 1, ktorý zamestnáva najmenej 250 zamestnancov, ktorý porušil niektorú z povinností podľa § 10 ods. 1 až 7.

(4) Úrad môže pri opakovanom porušení povinností podľa § 10 a 11 do dvoch rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia ich spáchania zvýšiť pokutu až na dvojnásobok.

(5) Úrad pri ukladaní pokuty prihliada na počet zamestnancov zamestnávateľa, závažnosť, spôsob, trvanie a následky protiprávneho konania a prihliadne aj na opakované porušenie povinnosti a na to, že sa týmto konaním alebo opomenutím konania porušili viaceré povinnosti.“.

Doterajšie odseky 3 a 4 sa označujú ako odseky 6 a 7.

42. V § 20 ods. 2 sa slová „urobením oznámenia“ nahrádzajú slovom „oznámením“.

43. § 22 sa dopĺňa odsekom 4, ktorý znie:

„(4) Orgán príslušný na prijatie oznámenia bezodkladne oznamovateľovi potvrdí prijatie oznámenia; to neplatí, ak oznamovateľ uvedie, že na potvrdení prijatia oznámenia netrvá. Orgán príslušný na prijatie oznámenia nepotvrdí prijatie oznámenia, ak sa dôvodne

domnieva, že potvrdenie prijatia oznámenia môže ohroziť ochranu totožnosti oznamovateľa.“.

44. § 22 sa dopĺňa odsekom 5, ktorý znie:

„(5) Orgán príslušný na prijatie oznámenia v stručnej a zrozumiteľnej podobe v časti dostupnej z titulnej stránky svojho webového sídla uvedie

- a) elektronickú adresu, poštovú adresu a telefónne číslo pre urobenie oznámenia,
- b) postup prijímania a preverovania oznámenia a opatrenia, ktoré prijíma orgán príslušný na prijatie oznámenia v nadväznosti na oznámenie,
- c) prostriedky nápravy a postupy na ochranu pred pracovnoprávnymi úkonmi bez súhlasu úradu, ak sa súhlas vyžaduje, alebo iným postihom oznamovateľa, informácie na koho sa obrátiť, ako postupovať v konkrétnej situácii, kontaktné údaje úradu na účel poskytnutia poradenstva podľa § 13 ods. 6 písm. g),
- d) poučenie o podmienkach, za ktorých sa na oznamovateľa vzťahuje § 1 ods. 3 a 4,
- e) podmienky poskytnutia ochrany podľa tohto zákona,
- f) informácie o spracúvaní osobných údajov podľa osobitného predpisu.^{17a)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 17a znie:

„^{17a)} Čl. 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4. 5. 2016).

§ 60 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

45. V § 23 ods. 1 sa slová „ods. 7“ nahrádzajú slovami „ods. 8“.

46. V § 24 ods. 2 sa slová „§ 26“ sa nahrádzajú slovami „§ 24 až 25a“.

47. Za § 25 sa vkladajú § 25a a 25b, ktoré vrátane nadpisov znejú:

„§ 25a

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 2023

(1) Prvú správu podľa § 13 ods. 14 návrhu zákona za uplynuté kalendárne roky za obdobie od zriadenia úradu do 31. marca 2023 predloží úrad Európskej komisii do 30. júna 2023.

(2) Ak sa v doterajších právnych predpisoch používa pojem „Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti“ vo všetkých tvaroch, rozumie sa tým „Úrad na ochranu oznamovateľov“ v príslušnom tvare.

§ 25b

Transpozičné ustanovenie

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe.“.

48. Zákon sa dopĺňa prílohou, ktorá vrátane nadpisu znie:

Zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 zo 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11. 2019) v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1503 z 7. októbra 2020 (Ú. v. EÚ L 347, 20.10.2022).“.

Čl. II

Zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení zákona č. 451/2008 Z. z., zákona č. 477/2008 Z. z., zákona č. 495/2009 Z. z., zákona č. 332/2011 Z. z., zákona č. 335/2012 Z. z., zákona č. 495/2013 Z. z., zákona č. 307/2014 Z. z., zákona č. 131/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 377/2016 Z. z., zákona č. 264/2017 Z. z. a zákona č. 54/2019 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 24g ods. 3 sa slová „voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu“ nahrádzajú slovami „ktorej bola poskytnutá ochrana“.
2. V § 24g ods. 4 sa za slovo „oznamovateľ“ vkladá čiarka a slová „osobu, ktorá oznamovateľovi poskytla pomoc v súvislosti s oznámením, inú osobu, ktorá bola postihnutá v súvislosti s oznámením,“.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. apríla 2023 okrem čl. I bodov 17, 18, 25, 26, 40, 41 a 44, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. septembra 2023.